

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/97/2022
Identifikačné číslo spisu:	1718200961
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1718200961.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ F. S., narodeného XX. Z. XXXX, bývajúceho v K., A. N. XXXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Zuzanou Regulí, so sídlom v Bratislave, Jašíkova 2 a 2/ Ing. H. S., narodenej XX. J. XXXX, bývajúcej v K., I. XX, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária MAJLING & NINČÁK, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Palárikova 14, IČO: 35 960 728, proti žalovaným 1/ Československé úverní družstvo v likvidácii, so sídlom v Hradci Králové, Gočárova třída 312/52, Česká republika, IČO: 64 946 851, za ktorého koná správca konkurznej podstaty Ing. X. I., so sídlom v Y, I. XXXX, P. republika, zastúpeného spoločnosťou M. kancelária Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneri, s.r.o., so sídlom Praha 8, Sokolovská 5/49, IČ: 247 846 81, 2/ lime finance, a.s., so sídlom v Nitre, Janka Kráľa 104, IČO: 50 377 159, zastúpenej spoločnosťou AKMB, s.r.o., so sídlom v Nitre, Štefánikova 9, IČO: 52 360 458, o určenie neexistencie záložného práva, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 39C/3/2018, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. novembra 2020, sp. zn. 5Co/119/2020, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. novembra 2020, č. k. 5Co/119/2020-325, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 10. marca 2020, č. k. 39C/3/2018-219, určil, že záložné právo zriadené v prospech žalovaného 1/, resp. žalovaného 2/ na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa na adrese I. XX, K., zapísaných na LV XXXXX vedenom Okresným úradom v Pezinku, katastrálny odbor, pre katastrálne územie K.: - byt č. X., nachádzajúci sa na 1. poschodí, vchod XX bytového domu súp.č. XXXX postavený na parcele registra C KN, na pozemku parc.č. XXXX/X a bytového domu súp. č. XXXX postaveného na parcele registra C KN, na pozemku parc. č. XXXX/X; - spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu súp. č. XXXX a č. XXXX v pomere 7961/203692 k celku a spoluvlastnícky podiel v pomere 7961/203692 k celku na pozemkoch registra „C“ KN: parc. č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 443 m², parc. č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 438 m², parc.č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 461 m², neexistuje (výrok I.). O trovách rozhodol tak, že žalobcom 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením zo dňa 30. novembra 2020, č. k. 5Co/119/2020-325, odmietol odvolania žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku súdu prvej inštancie z 10. marca 2020, č. k. 39C/3/2018-219, ako oneskorene podané podľa § 386 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a žalobcom 1/ a 2/ priznal voči žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1 Odvolací súd skonštatoval, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bol doručený žalovanému 1/ dňa 22. apríla 2020 a žalovanej 2/ dňa 30. apríla 2020, pričom odvolania žalovaných 1/ a 2/ boli súdu prvej inštancie elektronicky doručené dňa 18. mája 2020. Keďže podľa § 362 ods. 1 CSP lehota na podanie odvolania uplynula žalovanému 1/ dňa 7. mája 2020 a žalovanej 2/ dňa 15. mája 2020, obe odvolania boli podané po uplynutí zákonnom stanovenej lehoty na ich podanie.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolania, ktorých prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f/ CSP.

3.1 Dovolatelia navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietali, že odvolací súd neprihliadol na skutočnosť, kedy boli odvolania podané, resp. doručené súdu, pričom vychádzal len z informácie o čase zaregistrovania odvolaní v súdnom registri. Podľa názoru dovoľateľov z obsahu súdneho spisu nepochybne vyplýva, že žalovaní 1/ a 2/ podali elektronicky odvolania dňa 15. mája 2020, teda posledný deň lehoty na podanie odvolania, o čom svedčia aj elektronické potvrdenia o odoslaní odvolaní do elektronickej schránky súdu prostredníctvom portálu slovensko.sk, ktoré spolu s doručenkou preukazujúcou čas doručenia priložila žalovaná 2/ ako dôkaz k podanému dovolaniu. V nadväznosti na uvedené žalovaní 1/ a 2/ zdôraznili, že pre zachovanie lehôt je v zmysle zákona 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) rozhodujúci dátum odoslania podania, nakoľko odosielateľ nemá vplyv na doručenie podania orgánu verejnej moci. Zhodne okrem iného uviedli, že ich právny zástupcovia obdržali do elektronickej dátovej schránky elektronickú doručenkú potvrdzujúcu iné dni doručenia predmetných odvolaní súdu (žalovaný 1/ dňa 15. mája 2020 o 13:46 hod. a žalovaná 2/ dňa 16. mája 2020 o 1:45 hod.), ako deň prezentovaný v rozhodnutí odvolacieho súdu (dňa 18. mája 2020). Pričom dňa 18. mája 2020 bolo právnomu zástupcovi žalovanej 2/ doručené len oznámenie o prijatí odvolania podateľňou súdu súvisiace so zaregistrovaním odvolania v registri súdu, ktoré bolo tiež súčasťou príloh podaného dovolania. Žalovaný 1/ poukázal aj na to, že odvolací súd pri posudzovaní včasnosti podania, neprihliadol ani na znenie ustanovení § 1 písm. a/ a § 2 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“), v zmysle ktorých v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 30. apríla 2020 lehoty ustanovené zákonom alebo určené súdom na vykonanie procesného úkonu v konaní pred súdom účastníkmi a stranami v konaní neplynú.

3.2 Vzhľadom na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 444 ods. 2 CSP súvisiacich s následkom nadobudnutia právoplatnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie, na základe ktorého by mohlo dôjsť k výmazu záložného práva a prípadnému prevodu zabezpečenej nehnuteľnosti spôsobujúcemu vznik ťažko zvrátiteľného stavu pre žalovaných, zároveň navrhli, aby dovolací súd odložil právoplatnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

4. Žalobcovia 1/ a 2/ vo vyjadreniach k dovolaniam žalovaných 1/ a 2/ ich navrhli odmietnuť a priznať žalobcom náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. Vo vzťahu k návrhom žalovaných na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, dali dovolaciemu súdu do pozornosti, že vzhľadom na aktuálne údaje vyplývajúce z Katastra nehnuteľností bol na liste vlastníctva č. XXXXX vykonaný zápis poznámky o podanom mimoriadnom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorý má zabezpečiť nerealizovanie výmazu záložného práva na základe právoplatného rozhodnutia, z ktorého výpis tvorí prílohu tohto vyjadrenia. Mali za to, že žalovaní 1/ a 2/ neosvedčili a nepreukázali dôvod hodný osobitného zreteľa, a preto navrhli, aby dovolací súd ich návrhom na odklad právoplatnosti nevyhovel.

5. Najvyšší soud nezistil splnění podmínek pro odložení právoplatnosti dovoláním napadnutého rozhodnutí v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s doposiaľ ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. V priebehu dovolacieho konania bolo zistené, že na území Českej republiky bol na majetok žalovaného 1/ uznesením Krajského soudu v Hradci Králové z 19. októbra 2021, č. k. KSHK 35 INS 16182/2021-A-34, vyhlásený konkurz a do funkcie správcu konkurznej podstaty žalovaného 1/ bol ustanovený Ing. X. I., so sídlom v Y., I. XXXX.

6.1 V prípade vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka na území Českej republiky, ktorý je zároveň stranou súdneho konania v Slovenskej republike a takéto prebiehajúce sporové konanie sa týka majetku spadajúceho podľa českého právneho poriadku do konkurznej podstaty tohto úpadcu, sa konanie v Slovenskej republike prerušuje za rovnakých podmienok, za ktorých by sa v dobe vyhlásenia konkurzu prerušilo, keby konkurz vyhlásil príslušný súd na území Slovenskej republiky.

6.2 Uvedené možno vyvodit' zo skutočnosti, že insolvenčné konania sa riadia právom členského štátu, na území ktorého sa toto insolvenčné konanie začalo (lex fori concursus), pričom týmto rozhodujúcim právom sa tiež riadia aj účinky insolvenčného konania bez ohľadu na to, či sa jedná o hlavné alebo vedľajšie insolvenčné konanie. Na druhej strane účinky insolvenčného konania na prebiehajúce súdne konanie, predmetom ktorého je majetok alebo právo, ktorého bol dlžník zbavený, určuje výlučne právo členského štátu, kde takéto súdne konanie prebieha (lex fori processus). Ak súdne konanie, ktorého predmetom je majetok podliehajúci insolvenčnému konaniu, prebieha v inom členskom štáte, ako je členský štát, v ktorom sa začalo insolvenčné konanie, účinky insolvenčného konania na prebiehajúce súdne konanie sa nebudú spravovať podľa legis fori concursus, ale budú sa riadiť právnym poriadkom členského štátu, v ktorom prebieha dané súdne konanie, t. j. lex fori processus (bližšie pozri nález Ústavného soudu Slovenskej republiky z 2. júla 2019, sp. zn. IV. ÚS 631/2018).

6.3 Správca konkurznej podstaty úpadcu (žalovaného 1/) podaním z 10. marca 2023 oznámil najvyššiemu súdu, že nesplatená pohľadávka zo zmluvy o úvere, ktorá bola zabezpečená záložnou zmluvou zaťažujúcou nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov, nie je zapísaná v súpise majetku konkurznej podstaty žalovaného 1/. Na základe uvedenej skutočnosti, vyhlásený konkurz na majetok žalovaného 1/ nespôsobuje (podľa lex fori processus) ex lege prerušenie konania vyplývajúce z § 47 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“), keďže sa dovolacím súdom prejednávajúca vec netýka majetku podliehajúceho konkurzu. V prípadoch, v ktorých k prerušeniu konania vyhlásením konkurzu neprichádza (daný prípad), úpadca ostáva stranou konania, oprávnenie konať v jeho mene však prechádza na správcu - čím u právnických osôb v úpadku správca prakticky vstupuje do práv a povinností štatutárneho orgánu takejto osoby.

6.4. Najvyšší súd preto bude pokračovať v predmetnom konaní bez skúmania splnenia podmienok upravených v ustanovení § 47 ods. 4 ZKR a so žalobcom 1/ ako úpadcom bude konať prostredníctvom správcu ako štatutárneho orgánu.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oba subjekty na strane žalovaného zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

8. Dovolatelia prípustnosť podaných dovolaní vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho soudu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 vydaných do 30. júna 2016 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup soudu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom, hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané. Nadväzujúc na tento záver je potrebné podľa súčasnej právnej úpravy za zásah do práva na spravodlivý súdny proces považovať nesprávny

procesný postup odvolacieho súdu, v rámci ktorého z určitého dôvodu odmietne odvolanie, i keď predpoklady pre taký postup neboli dané (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/171/2017, 3Cdo/105/2019).

10. Vzhľadom na uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania dovolateľov odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

11. Podľa čl. 16 ods. 1 CSP, súd postupuje a rozhoduje v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi pri zohľadnení ich vzájomného vzťahu a v súlade so základnými princípmi tohto zákona.

12. Podľa § 121 ods. 5 CSP, lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

13. Podľa § 362 ods. 1 CSP, odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

14. Podľa § 25 ods. 1 zákona o e-Governmente, ak osobitný predpis na účely konania o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach osôb ukladá osobe povinnosť podať alebo doručiť orgánu verejnej moci návrh na začatie konania, žalobu, žiadosť, sťažnosť, vyjadrenie, stanovisko, ohlásenie alebo iný dokument alebo ak ju na ich podanie oprávňuje, považuje sa táto povinnosť za riadne splnenú alebo toto oprávnenie za riadne využité podaním elektronického podania alebo doručením elektronického podania, ktoré je autorizované za podmienok podľa § 23 ods. 1. Ustanovením prvej vety nie sú dotknuté oprávnenia orgánu verejnej moci podľa osobitných predpisov požadovať odstránenie väd, doplnenie elektronického podania, odmietnuť prijatie elektronického podania alebo možnosť, či povinnosť orgánu verejnej moci nekonať alebo konanie zastaviť, ak je elektronické podanie neúplné. Elektronické podanie je podané jeho odoslaním do elektronickej schránky orgánu verejnej moci; na účely preukázania momentu odoslania sa použijú údaje z potvrdenia podľa § 5 ods. 7.

15. Podľa § 1 zákona č. 62/2020 Z. z., lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva a/ v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 30. apríla 2020 neplynú, b/ ktoré uplynuli po 12. marci 2020 do dňa účinnosti tohto zákona, sa neskončia skôr ako za 30 dní po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

16. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z., ustanovenie § 1 písm. a/ platí rovnako aj pre lehoty ustanovené zákonom alebo určené súdom na vykonanie procesného úkonu v konaní pred súdom účastníkmi konania a stranami v konaní; v trestnom konaní to platí len o lehote na podanie opravného prostriedku pre obvineného, jeho obhajcu, poškodeného a zúčastnenú osobu.

17. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie bol tak, ako to skonštatoval odvolací súd, doručený do elektronickej schránky právneho zástupcu žalovaného 1/ dňa 22. apríla 2020 (elektronická doručenka na č. l. 228 spisu) a do elektronickej schránky právneho zástupcu žalovanej 2/ dňa 30. apríla 2020 (elektronická doručenka na č. l. 229 spisu). Lehota na podanie odvolania s poukazom na § 2 ods. 1 v spojení s § 1 písm. a/ zákona č. 62/2020 Z. z. začala žalovaným 1/ a 2/ plynúť 1. mája 2020, pričom posledný deň lehoty na podanie odvolania podľa § 362 ods. 1 CSP pripadol na deň 15. mája 2020 (piatok). Ďalej je z obsahu spisu zrejmé, že odvolania žalovaných 1/ a 2/ boli prostredníctvom ich právnych zástupcov v zmysle § 25 ods. 1 zákona o e-Governmente podané dňa 15. mája 2020 (potvrdenia o odoslaní odvolaní žalovaných na č. l. 237, 242 spisu).

18. Najvyšší súd zdôrazňuje, že v dôsledku šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 boli zákonom č. 62/2020 Z. z. prijaté mimoriadne opatrenia na lehoty ustanovené právnymi predpismi v

súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva, a na zákonné či súdom určené lehoty na vykonanie procesného úkonu v konaní pred súdom účastníkmi konania a stranami v konaní, a to tak, že došlo k neuplynutiu lehoty (§ 1 písm. a/ zákona č. 62/2020 Z. z.), resp. k posunu konca lehoty (§ 1 písm. b/ zákona č. 62/2020 Z. z.). Lehota na podanie odvolania (§ 362 ods. 1 prvá veta CSP) je pritom lehotou ustanovenou zákonom na vykonanie procesného úkonu (odvolania) v konaní pred súdom, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z., podľa ktorého na tieto lehoty platí len ustanovenie § 1 písm. a/ zákona č. 62/2020 Z. z. o neuplynutí lehôt do 30. apríla 2020, preto je nevyhnutné v posudzovanej veci aplikovať § 1 písm. a/ predmetného zákona o neuplynutí lehôt, ktoré by za bežných podmienok mali začať plynúť v období od účinnosti zákona č. 62/2020 Z. z., t. j. 27. marca 2020 do 30. apríla 2020, keďže napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo doručené právnym zástupcom žalovaných 1/ a 2/ v tomto rozhodnom období.

19. V nadväznosti na prejednávanú vec je nutné poukázať aj na ustanovenie § 25 ods. 1 zákona o e-Governmente, ktoré explicitne určuje, že elektronické podanie sa považuje za podané už jeho odoslaním preukazujúcim sa potvrdením o odoslaní elektronického podania spojením s rovnopisom odosielaného elektronického podania (§ 5 ods. 8 zákona o e-Governmente). Pričom nemožno opomenúť, že podmienkou elektronického podania je platná autorizácia v zmysle § 23 ods. 1 zákona o e-Governmente .

20. Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že odvolací súd nesprávne posúdil začiatok plynutia lehôt žalovaných 1/ a 2/ na podanie odvolania, ako aj ich koniec. V uvedenej súvislosti nemožno považovať za správny záver odvolacieho súdu, že odvolania žalovaných 1/ a 2/ boli podané oneskorene, a preto ich bolo potrebné odmietnuť.

21. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 449 ods. 1 CSP zrušil a podľa § 450 CSP mu vec vrátil na ďalšie konanie.

22. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

23. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.